

MUZEA NA WOLNYM POWIETRZU

Po obejrzeniu materiału odbiorca:

1. Potrafi zdefiniować pojęcie muzeum na wolnym powietrzu oraz określić specyfikę zbiorów;
2. Jest w stanie określić przyczynę oraz okoliczności, w jakich zaczęły powstawać muzea na wolnym powietrzu, potrafi wskazać twórcę koncepcji;
3. Zna i potrafi wymienić przykłady muzeów typu skansenowskiego w Polsce.

Zobacz więcej!

Film „Magazyn pełen skarbów” rozwinięcie tematyki związanej z muzealnictwem i specyfikacją zbiorów Podlaskiego Muzeum Kultury Ludowej oraz zakresem działań instytucji, wprowadzenie klasyfikacji zabytków (ruchome/nieruchome);
Film „W pracowni konserwatora” rozwinięcie tematyki związanej z translokacją obiektów, sposobem przenoszenia zabytków nieruchomych i specyfiką pracy konserwatora;
Film „Regionalizm w budownictwie ludowym” wprowadzenie podstawowych pojęć związanych z architekturą drewnianą.

Pojęcia warte zapamiętania:

Skansen/muzeum na otwartym powietrzu - muzeum etnograficzne pod gołym niebem prezentujące kulturę ludową określonego regionu, przede wszystkim zabytki regionalnego budownictwa ludowego, w których eksponuje się sprzęty i narzędzia.

Stowarzyszenie Muzeów na Wolnym Powietrzu - powstało 26 maja 1998 w Toruniu. Celem jego działalności jest: integracja osób i placówek zainteresowanych muzealnictwem na wolnym powietrzu, zapewnienie im warunków naukowego rozwoju, stworzenie wspólnej płaszczyzny porozumiewawczej, wymiana doświadczeń w zakresie organizacji i budowy skansenów oraz odpowiadających im rodzajów ekspozycji, a także pomoc w kontaktach z administracją rządową i samorządową w istotnych sprawach mających na celu dobro muzeów na wolnym powietrzu.

Nazwiska warte zapamiętania:

Artur Immanuel Hazelius - urodzony 30 listopada 1833 roku w Sztokholmie, szwedzki nauczyciel i badacz folkloru. W 1872 roku stworzył muzeum szwedzkiej etnografii - Muzeum Nordyckie (Nordiska Museum). To pierwszy na świecie skansen czyli muzeum na otwartej przestrzeni. Stało się wzorem dla wszystkich późniejszych obiektów tego typu. Haselius, na terenie Szwecji i innych krajów skandynawskich, pozyskiwał dla swojego muzeum całe budynki oraz farmy, a także setki zabytków ruchomych: meble, stroje ludowe, zabawki i inne tego typu przedmioty. Był zainteresowany przede wszystkim kulturą chłopską, ale następcy i kontynuatorzy jego pracy rozszerzyli kolekcje o obiekty związane z kulturą burżuazyjną miejską. Ostatnie lata życia spędził w jednym z budynków skansenu.

Teodora Gulgowska - urodzona 24 września 1860, malarka, aktywistka społeczna, animatorka kaszubskiej kultury i sztuki ludowej. Współzałożycielka pierwszego na terenie Polski skansenu, (muzeum na wolnym powietrzu) we Wdzydzach Kiszewskich (obecnie Park Etnograficzny im. Teodory i Izydora Gulgowskich we Wdzydzach Kiszewskich).

Izydor Gulgowski, także Ernst Seefried-Gulgowski - urodzony 4 kwietnia 1874 roku, nauczyciel, współzałożyciel Kaszubskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Kartuzach, poeta kaszubski, dziennikarz, publicysta, porucznik Wojska Polskiego, mąż Teodory Gulgowskiej, wspólnie z którą stworzył pierwszy skansen na ziemiach polskich w Wdzydzach Kiszewskich.

prof. Marian Pokropek - polski etnograf, pracownik Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego, autor wielu publikacji o tematyce etnograficznej. W latach 70-tych XX wieku opracował i wydał „Atlas sztuki ludowej i folkloru w Polsce”. Jest założycielem Muzeum Polskiej Sztuki Ludowej w Otrębusach pod Warszawą, w którego bogatej kolekcji znajdują się rzeźby, obrazy, przedmioty sztuki użytkowej, negatywy i zdjęcia. Z wiedzy i doświadczenia prof. Pokropka od lat korzystają muzea w całej Polsce, m.in.: Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu, Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu i Podlaskim Muzeum Kultury Ludowej.

Literatura:

Jędrzyak T., Wysowska I. 2017. Turystyka Muzealna, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne

Tematy warte rozwinięcia:

1. Wprowadzenie pojęcia *muzeum*;
2. Podział muzeów na państwowe, samorządowe, prywatne i społeczne - analiza przykładów;
3. Omówienie podstaw działalności instytucji w kontekście gromadzonych zbiorów.

Materiały opracowane w ramach projektu „Muzealne ABC” finansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura w Sieci”
Wasilków 2020

Podlaskie Muzeum Kultury Ludowej
Instytucja Kultury Województwa Podlaskiego
ul. Leśna 7, 16-010 Wasilków
www.skansen.bialystok.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”